

Ud over besvarelse af folketingsspørgsmålene fra ministeriet udarbejdede arbejdsdirektøren en særlig redegørelse herom, som blev fremsendt til folketinget sammen med ministeriets »grønne redegørelse«.

18. En række af folketingsspørgsmålene vedrører i øvrigt navnlig spørgsmålet, hvor stort et tab staten havde lidt ved forskudsordningen.

I en skrivelse fra arbejdsdirektoratet til arbejdsministeriet, som er videresendt til folketingets arbejdsmarkedsudvalg, oplyses, at det samlede tab fra 1976 til udgangen af 1982 har været ca. 261 mill. kr.

II. Justitsministeriets bedømmelse

De fejl, som undersøgelsesdommeren fremdrager som grundlæggende i forbindelse med behandlingen af sagen, kan i det væsentlige sammenfattes således:

- a) Der var ikke den fornødne materielle eller bevillingsmæssige hjemmel til at betale forskudsvis til arbejdsløhedskasserne.
- b) Forskudsordningen blev gennemført på en sådan måde, at kasserne opnåede betydelige likviditets- og rentefordele på statens bekostning, og der blev ikke med tilstrækkelig hurtighed gennemført ændringer, der sikrede, at disse fordele blev bragt til ophør, således at statens indirekte tab blev begrænset mest muligt.

Undersøgelsesdommeren peger endvidere på nogle sikkerhedsmæssige problemer i forbindelse med anbringelsen og kontrollen med de forskudsvis udbetalte midler.

Endelig anfører undersøgelsesdommeren, at det kan give anledning til tvivl, hvorvidt nogle besvarelser af spørgsmål i folketinget og nogle redegørelser på alle punkter kan siges at give et fuldt dækkende billede af de faktiske forhold.

1. Justitsministeriet er enig med undersøgelsesdommeren i, at der ikke har været den tilstrækkelige hjemmel i loven om arbejdsløhedsforsikring til at betale forskudsvis til arbejdsløhedskasserne. Justitsministeriet er endvidere enig i, at der heller ikke med optagelsen af en renteindtægtskonto på tillægsbevillingsloven for finansåret 1977-78 og de senere finanslove kan antages at være tilvejebragt den fornødne hjemmel.

Det må imidlertid erkendes, at samspillet mellem materielle lovbestemmelser og angivelser på bevillingslove medfører, at spørgsmålet om, hvornår angivelser i bevillingslovene, der knytter sig til bestemte lovområder, supplerer eller direkte indeholder ændringer i den materielle retstilstand, efter omstændighederne kan give anledning til betydelig tvivl. Det er endvidere justitsministeriets indtryk, at dette spørgsmål behandles med nogen usikkerhed hos en del myndigheder.

Justitsministeriet er på den baggrund enig med undersøgelsesdommeren i, at det var en gennemgående fejl i hele den undersøgte periode, at arbejdsministeriet ikke tilvejebragte det fornødne lovgrundlag. På baggrund af, at man såvel i arbejdsministeriets som i rigsrevisionens ledelse synes at have antaget, at i alt fald optagelsen af renteindtægtskontoen på forslaget til tillægsbevillingsloven for 1977-78 etablerede den tilstrækkelige lov-hjemmel, har justitsministeriet imidlertid ikke fundet, at fejlen er af en sådan grovhed, at den kan udgøre en tjenstlig forsømmelse.

2. Som fremhævet i redegørelsen var det en grundlæggende fejl, at man i 1970 i arbejdsdirektoratet indledte den senere faste praksis med forskudsbetalinger uden at have søgt lovspørgsmålet afklaret og uden at forelægge spørgsmålet for arbejdsministeriet.

Ved vurderingen af, om denne fejl kan danne grundlag for at søge de pågældende personer i arbejdsdirektoratet draget til ansvar, må der ud over bedømmelsen af fejlen karakter og alvor efter justitsministeriets opfattelse også tages et vist hensyn til det ved loven etablerede refusionssystem og lægges vægt på, i hvilket omfang fejlen kan tilregnes de pågældende personer som ansvarspådragende.

Den gældende refusionsordning blev indført med 1967-loven i en periode med væsentligt lavere arbejdsløshed end op gennem 1970'erne. Det fulgte af loven, at en del af kassernes formuer skulle indbetales til statskassen. Det skete under henvisning til, at kasserne ikke fremtidig havde brug for at opsamle formuer. Herved forringedes kassernes fremtidige indtægtsmuligheder ved afkast af formuerne. Som følge af den stærkt stigende arbejdsløshed førte denne ordning til, at en del kasser ikke længere havde praktisk mulighed for at finansiere udbetaling af dag-